

verschijnt maandelijks
jaargang 64
december 1962 - 12

maandschrift voor

bijenteelt

orgaan van de vereniging tot bevordering der bijenteelt in nederland

AANBEVOLEN ADRESSEN

IMKERSARTIKELLEN

Wij leveren alles wat u nodig hebt. Prijscourant gratis op aanvraag. BIJENHUIS, WAGENINGEN.

VOOR DE TUIN

Bestel als zovelen uw BLOEmbollen VOOR KAMER en TUIN bij: Bloembollenkwekerij „BLOEVOKATU”, H. Krul Jr., Andijk-W. Vraag voor- of najaarsfolder 1962 aan.

HONING EN WAS

Verkoop uw klanten geen neen als u uitverkocht bent. Vraag ons even prijsopgaaf. BIJENHUIS, WAGENINGEN.

BUITENLEVEN

VAKANTIEHUISJES, GARAGES, SCHUREN vanaf f 341,—. Stort resp. f 3,50, f 3,—, f 2,50 voor bouwplaat om indruk te krijgen. Giro 67 24 39. „DIMAHA”, Hardinxveld.

BOEKEN EN BLADEN

HET GROTE BIJENBOEK door R. P. Groenveld kost f 13,90. Wij hebben het in voorraad. BIJENHUIS, WAGENINGEN.

Abonneer u op „BIJENNIEUWS”, orgaan van de afd. Bunnink-Houten en de Stichtse KONINGIN-

NETEELTCLUB. f 1,50 per jaar. Postgiro 193060. Gratis proefnummer.

BESTEL UW DRUKWERK BIJ DE IMKER!

Honingaffiches - Folders - Briefpapier - Convocties enz. DRUKKERIJ JAN OKKEN, WILDERVANK.

Verkrijgbaar:

Statuten, huishoudelijk reglement en uniform afdelingsreglement, franco per stuk 25 cent

Groot vel kunstdrukpapier met foto's betreffende het leven der bijen, met beschrijving, franco per stuk 50 cent

Index Maandschrift 1898—1949 zo lang de voorraad strekt, per stuk franco f 4,—

Dr. H. W. de Boer: „De samenstelling en de eigenschappen van in Nederland gewonnen honing” (overdruk), 28 blz., per stuk franco f 1,—

Donateurskaarten voor afdelingen, per stuk 5 cent

Circulaire aan gemeentebesturen enz. inzake de aanplant van honing- en stuifmeelgevend gewassen gratis

Proefnummers Maandschrift verzenden wij gaarne aan adressen van belangstellenden, die u ons opgeeft gratis

Vooruitbetaling op giro 846801 van de Vereniging.

Jubileum Ir. Mommers

Op 1 nov. j.l. herdacht onze rijksbijenteeltconsulent, Ir. J. Mommers het feit, dat hij gedurende 25 jaren in overheidsdienst was. De vier organisaties van imkers, die zijn verenigd in de „Stichting Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij in Nederland” waarmede de jubilaris van de oprichting af zeer nauwe en hartelijke betrekkingen onderhoudt — immers de proefbijenstand Ambrosiushoeve, waarover Ir. Mommers de scepter zwaait en die thans als afzonderlijke stichting wordt bestuurd is door de Bedrijfsraad gesticht — wilden uiteraard het bereiken van een dergelijke belangrijke mijlpaal in het ambtelijk leven van Ir. Mommers niet laten voorbijgaan zonder deze gelegenheid aan te grijpen van hun erkentelijkheid te doen blijken. Met dat doel bevonden zich ter receptie in de woning van Ir. Mommers onder de vele verenigingsbestuurders ook het bestuur van de Stichting Bedrijfsraad, tevens bestuur van de Stichting Proefbijenstand Ambrosiushoeve en het dagelijks bestuur van onze vereniging.

Onze alg. voorzitter, Mr. L. J. R.

ridder van Rappard, tevens voorzitter van beide genoemde stichtingsbesturen, memoreerde in zijn huldigingstoespraak naast vele andere zaken in het bijzonder de zeer omvangrijke taak, welke Ir. Mommers ten deel viel, toen onze overheid besloot, de vacature, ontstaan doordat Dr. Minderhoud de dienst met pensioen verliet, niet aan te vullen. Spr. verheelde niet dat uit de daardoor ontstane situatie enig verschil in inzicht omtrent de te volgen gedragslijn was ontstaan, maar constateerde thans met vreugde en voldoening dat Ir. Mommers, ondanks de extra-verzwarende van zijn taak in verband met de mijtziekte er volledig in was geslaagd aan te tonen, dat zijn visie juist was geweest. Onze voorzitter sprak op de hem eigen onnavolgbare wijze nog vele warme woorden van waardering voor hetgeen Ir. Mommers als directeur van de Proefbijenstand, als rijksbijenteeltconsulent en als exponent van de Nederlandse imkers op internationaal niveau voor de vaderlandse imkerij doet. Spr. besloot zijn rede met het uitspreken van de wens dat straks bij de viering

van het 25-jarig jubileum als rijksbijenteeltconsulent van Ir. Mommers in een meer officiële huldiging, door alle Nederl. imkers in een groter verband uiting zal kunnen worden gegeven aan de waardering, die de bijenhouders voor zijn werk hebben. Vervolgens bood de voorzitter namens de Bedrijfsraad een vijftal antieke kommen aan — het bezit daarvan was allang een heimelijke wens van de jubilaris geweest — en deed dit namens onze vereniging vergezeld gaan van een vaas bijzonder fraaie Chrysanten.

In zijn antwoord wees Ir. Mommers o.a. op het grote belang van de Proefbijenstand voor onze imkers en constateerde met voldoening dat ook zijnerzijds de samenwerking met het bestuur altijd van prettige aard was geweest, dat men met de beschikbare middelen deed wat mogelijk was en dat hij hoopte in staat te zullen zijn dit werk, gesteund door de rijksoverheid en de imkersorganisaties, te kunnen blijven voortzetten. Een wens, waarmede met uw recensent, onze gehele vereniging ongetwijfeld van harte instemt.

Ad Interim.

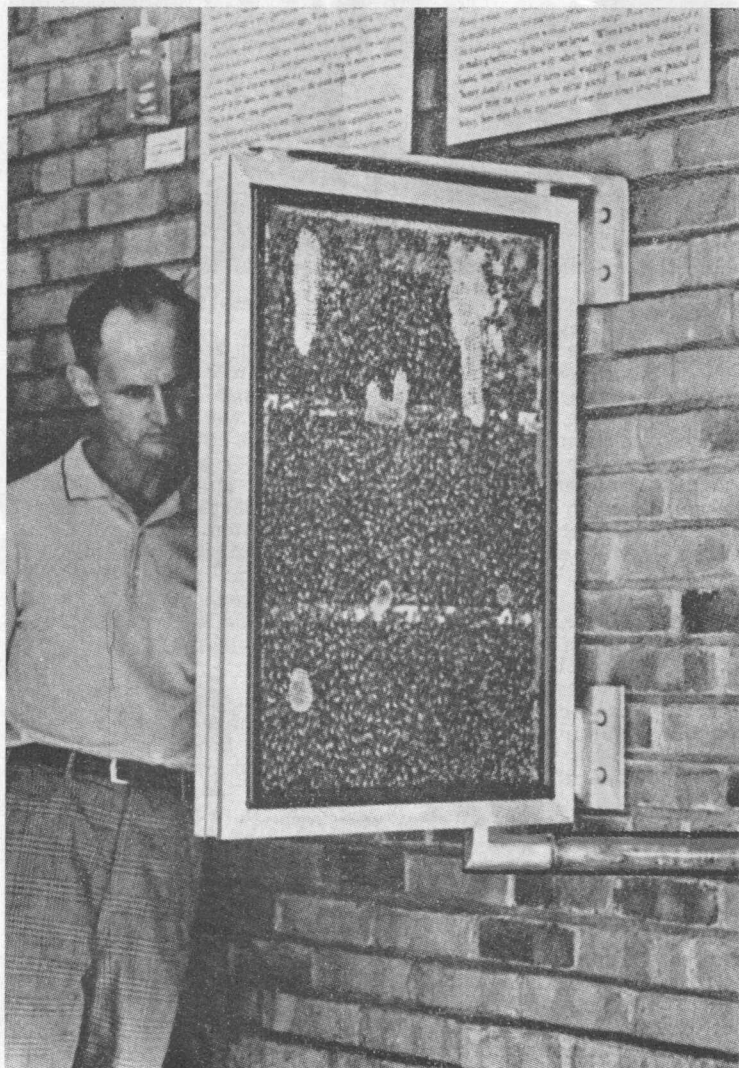
DE WONDERE WERELD VAN DE BIJEN BESCHREVEN VOOR DE **BEGINNERS**

Uw eerste zorg is natuurlijk dat het zesraamskastje, wat het begin van — naar wij hopen — een welvarend bijenbedrijf gaat worden, ergens moet staan. Een enkel volk kan overal worden ondergebracht. Als aardig voorbeeld hiervan ziet u hierbij een foto, die ik zo vrij ben geweest te reproducen uit het septemberno. 1962 van het Amerikaanse tijdschrift „Gleanings in Bee Culture” waarop u een observatiekast ziet in de dierentuin van Cleveland. De bijen gaan in en uit door de transparante plasticpijp rechts onder en bereiken de buitenlucht buiten bereik van de bezoekers. Als er onder de lezers van deze rubriek zijn die connecties hebben met dierentuinen, dan

zouden zij wellicht iets in deze richting kunnen ondernemen. Er zit een goed stuk propaganda voor de bijen in. Voor een echte bijenstand moet u natuurlijk een andere plaats hebben en we zullen ons dus even moeten bezighouden met de vraag, wat een geschikte plaats is. Om deze vraag bevredigend te kunnen beantwoorden moet u dit uit drie verschillende gezichtshoeken bekijken, n.l. van de kant van de bijen, waar gedijen uw volken het best. Van de kant van de bureu, welke plaats is het gunstigst met het oog op de omwonenden, of ten aanzien van de mensen, die moeten werken op de aangrenzende terreinen en ten slotte — maar ook heel belangrijk, wat

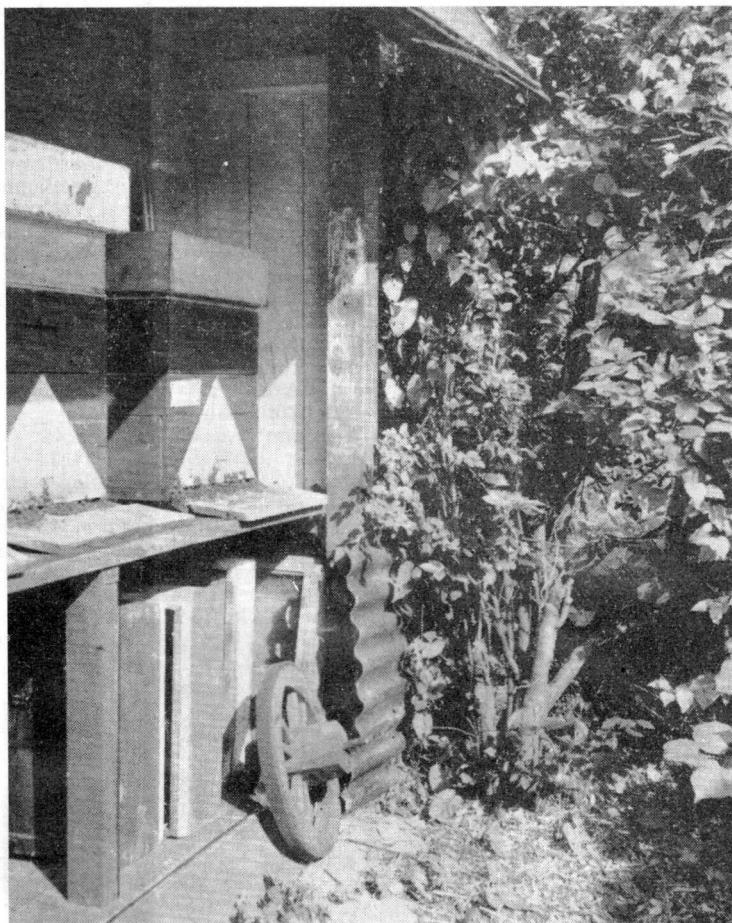
past u het best. Om met het eerste punt te beginnen. Bijen zijn zonnedieren, maar aan de andere kant zijn het van huis uit bosbewoners, immers hun natuurlijke nestplaatsen zijn holle bomen. Daar komt bij dat bijen een hekel hebben aan tocht of harde wind, wat logischerwijze volgt uit het feit, dat de bijen afkomstig zijn uit de bossen, waar het immers nooit trekt of lang achter elkaar hard waait en dat niets zo slecht is voor een bijenvolk als te veel vocht. De volken zullen dus moeten worden opgesteld op een zonnige plaats, liefst beschermd tegen al te felle middagzon en niet op een plaats waar koude ochtendmist lang blijft hangen, dat zijn over het algemeen die plaatsen, waar spoedig nachtvorst optreedt. De bescherming tegen felle middagzon is natuurlijk ook te krijgen, door de kasten in een bijenstal te plaatsen, maar dit is nog al een kostbare geschiedenis, tenzij de constructie zeer eenvoudig is en dan is het meestal weer zo, dat de behandeling van de volken te lastig wordt. Hoewel ik eigenlijk toch wel de voorkeur geef aan een stal, mede omdat het materiaal dan zoveel minder te lijden heeft en de imker altijd onder dak is, ben ik, zoals u op het plaatje hebt gezien zelf ook met een z.g. vrije opstelling begonnen en ik zou u dat ook willen aanraden. Er is in imkerskringen nog al veel over getheoretiseerd, naar welke windrichting de vlieggaten moesten staan. De praktijk leert, dat dit op een overigens gunstige standplaats, weinig uitmaakt. Als dat mogelijk is kiest men echter over het algemeen de vliegrichting liefst op het zuid-oosten. Wel belangrijk is, dat de kasten niet op de grond staan, maar ongeveer 40 cm. daarboven. De grond geeft, vooral in het natte jaargetijde, te veel vocht op, het is op de grond altijd kouder en bij het behandelen van de volken staat u te veel voorover, met alle gevolgen van dien voor uw rug.

Er zijn tal van handige stel-linkjes geconstrueerd voor dit doel en als u de oude Groentjes eens uit de bibliotheek leent, komt u er daar verschillende van tegen. Zelfs 'n oude veiling-kist kan dienst doen, maar een

van de goedkoopste stabiele oplossingen ziet u op foto I (vorig nummer op bladzijde 169). Vier balkjes in de grond gezet, voor de stevigheid en om het rotten tegen te gaan wat cementspecie met wat grond daaromheen aangebracht en als leggers, waarop de kasten staan een paar stukken hoekijzer opgediept bij een handelaar in oud ijzer, die met een lange schroef in de kop van de balkjes worden vastgezet en de zaak is klaar. Als u nu maar steeds een kast boven de koppen van die balkjes laat staan, wateren deze niet in. Uit eigen ervaring weet ik, dat een dergelijke stelling sterk is en jaren lang meegaat. Wilt u elk risico vermijden, dan kunt u haaks op de liggers ook nog de balkjes met een latje verbinden, waardoor het geheel meer verband krijgt en nog aan sterkte wint. Waarop we wel bij het opstellen moeten letten is, dat het geheel zuiver horizontaal staat. De bijen bouwen n.l. de raat zuiver verticaal, zodat deze, als uw stelling helt, buiten de ramen zouden worden gebouwd.

En dan het belangrijke punt „buren”. Vooral die inkers, die bijen houden in dorpskommen en in de buitenwijken van steden — en dat zijn er tegenwoordig nog al wat — kunnen op dit punt niet voorzichtig genoeg zijn. Als zij dit niet zijn bezorgen zij niet alleen zich zelf een hoop last, maar de kans zit erin, dat zij gelijktijdig het spel bederven voor alle andere inkers in die gemeente. Wat gebeurt er als een imker zijn buren overlast aandoet met zijn bijen? Dan gaan die buren, vooral als de onderlinge verstandhouding toch al niet te best was, klagen bij de overheid. En als die klachten aanhouden en van verschillende kanten komen, dan is er voor de plaatselijke overheid maar één middel n.l. een verbod tot het houden van bijen, al of niet gepaard gaande met ontheffingsmogelijkheid. Dit gevaar wordt steeds groter, omdat verschillende gemeenten een dergelijke verordening hebben en dat werkt altijd aanstekelijk en noodt spoedig tot navolging. Op deze wijze kan één — laat ik zeggen onhandig — imker, de bijenhouderij voor al zijn plaatsgenoten zo niet onmogelijk, dan toch weer veel moeilijker maken. Ik hoop u hiermede ervan te hebben overtuigd dat het punt „buren” in ons dichtbevolkte land erg belangrijk is. Natuurlijk zijn normale prettige

verhoudingen een eerste ver-eiste en als u straks eens wat kunt laten zien, wat de interesse gaande maakt of van uw eerste zelf gewonnen honing kunt laten proeven, dan werkt dat ook bijzonder stimulerend. Maar los daarvan, moeten we toch wel enige maatregelen nemen. Bijen hebben er nu eenmaal iets op tegen als ze in hun uitvlucht door passerende mensen of dieren worden gehinderd. Probeer u het maar eens bij uw eerste studies van het bijenleven. Als er flink dracht is, gaat u maar eens zo staan, dat een thuis-komende haalbij tegen u aan vliegt. Ze komt prompt terug om te onderzoeken wat de stoornis was en of daar misschien met een kleine injectie iets aan te doen is. Daarom zetten we de bijenkasten liefst niet vlak bij de grens van onze tuin met de vlucht over buurmans erf, wat natuurlijk wel verleidelijk is, want dan kunnen we ons op de eigen grond vrijer bewegen. We doen dit dus beslist niet, temeer niet omdat de vlucht van de bijen direct na het verlaten van

de kast een heel eind vrij vlak verloopt m.a.w. de bijen vliegen een heel eind door op dezelfde hoogte als waarop het vlieg-gat is, tenzij — en in dat tenzij zit onze kans — iets ze dwingt de hoogte in te gaan. We kunnen er dus iets voorzetten in de vorm van rietmatten (niet fraai), kippegaas, begroeid met lathyrus of desnoods doperwtten, dan snijdt het mes van twee kanten of een permanente haag van liguster of haagbeuk (zie foto).

Als de bijen daardoor zover omhoog gedwongen worden, dat ze behoorlijk boven manshoogte zijn, hebben eventuele voorbij-gangers geen last meer. De haag zal dus minstens 2 m. hoog moeten zijn. Zoals gezegd zijn de bijen gewend vrij vlak uit te vliegen, zodat we deze heg niet te kort voor de kasten kunnen zetten, om de natuurlijke gang van zaken niet te veel geweld aan te doen. Een ruimte van 3 m. tussen kast en heg mogen we wel aanhouden.

- wordt vervolgd -

De 54e honing-, was- en bijenmarkt te Eerbeek

De voorzitter van de afd. Eerbeek kan bij zijn openingswoord geen erg optimistisch geluid laten horen. Het is voor de imkers een moeilijk jaar geweest. Van de voorjaarsdracht heeft alleen het koolzaad het redelijk goed gedaan. De zomerdracht in deze omgeving was uitgesproken slecht en de heidehoning, waardoor onze markt zo bekend is, werd praktisch niet geoogst. Toch kan hij mededelen dat er nog een weinig raathoning aangevoerd was. Honing in flacons was voldoende aanwezig.

De voorzitter brengt dank aan de heer G. J. Pannekoek, die een prachtige zilveren wisselbeker beschikbaar had gesteld voor de rubriek heide-raathoning. Hij spreekt de wens uit dat deze markt goed mag slagen en verklaart deze voor geopend. De heer R. Bello, die zich voor deze dag met de organisatie heeft willen belasten leest vervolgens de namen op van de diverse prijswinnaars. Hierna speelt de muziekvereniging een mars en worden de deuren geopend; de markt kan beginnen. De weinige raathoning mocht zich verheugen in een warme belangstelling. Enkele partijtjes heidehoning in flacons van 1961 waren nog aangevoerd. Ook deze vonden natuurlijk gretig aftrek.

Aanvoer van honing en bijenvolken

Er waren totaal 10 inzenders van honing. Dit aantal was minder dan de helft van de inzenders van verleden jaar. Aan raathoning werd circa 200 pnd. aangevoerd, waarvan ± 100 pnd. heide-raathoning.

Totaal aan honing in flacons aangevoerd 1375 flacons waaronder een paar honderd flacons heidehoning van verleden jaar. Aan de raathoning zowel als aan de honing in flacons was goede zorg besteed. Goed gezuiverd, geen roestige deksels; voorzien van goede afdichting; geen schuimranden e.d. Er valt hier een goede verbetering te bespeuren. De jury bestond ook dit jaar weer uit de heren: van Aanholt, van Aarst, Maagendans, Pannekoek en Verhoeven. Gezien het slechte jaar waren deze heren over het ingezondene zeer tevreden. In overleg met het bestuur werd besloten de wisselprijs niet toe te kennen.

Handel en prijzen

Voor de heideraathoning bestond grote belangstelling en binnen korte tijd was deze dan ook uitverkocht voor de prijs van f 6,— per pond. De zomerraathoning vond wat minder belangstelling. Hiervoor gold een prijs van $\pm$ f 3,— tot f 4,— per pond. Heidehoning in flacons vond flink aftrek voor f 3,25 per flacon. Ook de zomerhoning in flacons vond goede afzet voor prijzen van f 1,50—f 2,—.

Aangevoerde bijenvolken

Waarschijnlijk door late datum waren er weinig volken aangevoerd. In totaal 7 stuks. Prijzen hierover zijn niet bekend. Ondanks het prachtige weer bleef het aantal bezoekers beneden dat van andere jaren, zodat we 's middags de echte bijenmarktsfeer niet hebben kunnen vinden. Gezien echter het slechte bijenjaar 1962 kunnen we zeer tevreden terugblikken op een goed

geslaagde markt. Graag wil de Afd. Eerbeek hartelijk dank zeggen aan allen, die aan dit wel-slagen hebben medegewerkt.

De Secr. A. H. VERBEEK.

Hieronder volgen de prijswinnaars:

- a. Voor de grootste inzending raathoning:
1e pr. Brulleman - Breukelen.
2e pr. Rijksen - Eibergen.
- b. Voor de grootste inzending van honing in flacons:
1e pr. Bijenhuis - Wageningen.
2e pr. Wessels - Varsseveld.
- c. Voor de prachtigste heideraathoning in raampjes:
1e pr. Brulleman - Breukelen.
2e pr. Niet toegekend.
- d. Voor de prachtigste heideraathoning uit korven:
1e pr. Brulleman - Breukelen.
2e pr. Niet toegekend.
- e. Voor de prachtigste bloemenraathoning in raampjes:
1e pr. Rijksen - Eibergen.
2e pr. A. van Reen - Eerbeek.
- f. Voor de zuiverste heidehoning in flacons:
1e pr. Wessels - Varsseveld.
2e pr. Niet toegekend.
- g. Voor de zuiverste bloemenhoning in flacons:
1e pr. Brulleman - Breukelen.
2e pr. Hissink - Hengelo (G.)
- h. Voor aanvoer van de meeste bijenvolken:
1e pr. H. Verbeek.
2e pr. L. v. Oorspronk en J. Westerink.
- i. Voor de mooiste opzetter korfvolk:
1e en 2e pr. H. Verbeek.
- j. Voor de mooiste opzetter kastvolk:
1e pr. H. Verbeek.
2e pr. L. v. Oorspronk.
- k. Voor de best gesorteerde inzending imkers-gereedschappen e.d.:
1e pr. Bijenhuis - Wageningen.
2e pr. Niet toegekend.

In memoriam J. J. Wagner

Op 1 november overleed na een smartelijk lijden, de heer J. J. Wagner te Scheveningen. Hij was een der oprichters en een kwart eeuw de stuwende kracht van de afdeling Westland.

Zijn school, de Eerste Nederlandse Open-luchtschool, heeft hij op welhaast onnavolgbare wijze gediend; daarnaast had de bijenteelt zijn grote liefde. Strijdbaar en fellevend mens als hij was, heeft hij in zijn vrije uren daaraan al zijn kracht en liefde gegeven. Zijn ijver en toewijding, zijn verbondenheid met hen die hij op zijn weg ontmoette, zullen wij nimmer vergeten.

Het bestuur van de afd. Westland.

1962 loopt weer ten einde.

Het was een slecht bijenjaar, vele bijenhouders hebben zelfs geen pond honing kunnen winnen. En dat is niet alleen in ons land het geval, maar ook in de omringende landen als Engeland, Duitsland, België en Frankrijk. Op de heide was onze laatste hoop gevestigd, maar ook hier hebben de bijen niets gedaan. Het weer en het heidehaantje waren de schuldigen.

Ook onze oostelijke burens hebben deze tegenslag ondervonden, zo schreef K. A. Eckmeyer in de Nordwestdeutsche Bienenzeitung 1962/9:

De (Lüneburger)heide staat er slecht voor (hij schreef dit op 15/8) en lijkt op veel plaatsen ziek. Ik kan mij niet herinneren ooit zo'n uitgestrekte slechte heidevlakte gezien te hebben. De heide is hier en daar grauw, bruin en zwart en komt bovendien niet in bloei. Waar dit wel het geval is, zijn de bloemtrosjes kort en de bloempjes spaarzaam. Bovendien zal de bloei pas tegen september beginnen. Van het weer zal het dan afhangen of de te verwachten dracht nog als drijfvoer voldoende is en of de honing, die wij zouden kunnen slingeren, nog naar heidehoning zal ruiken.

De Linde in de poëzie.

Bijgaande leuke tekening is uit een Engels kinderboekje:

Fairies of the Trees (de Feeën der bomen) van Cicely M. Barker. Van deze dame zijn zowel de tekeningen als de gedichtjes. Over de linde-fee dichtte zij:

Bees! bees! come to the trees
Where the Lime has hung her treasures;

Come, come, hover and hum;
Come and enjoy your pleasures!

The feast is ready, the guests are bidden;

Under the petals the honey is hidden;

Like pearls shine the drops of sweetness there,

And the scent of the Lime-flowers fills the air.

But soon these blossoms pretty and pale

Will all be gone; and the leaf-like sail

Will bear the little round fruits away;

So bees! bees; come while you may.

Vertaald:

Bijtjes! bijtjes! kom naar de bomen

Waar de linde haar schatten heeft uitgehangen;

Kom, kom, zoem en brom;

Kom en doe u tegoe!

Het feest is gereed, de gasten zijn uitgenodigd;

Onder de bloembladjes is de honing verborgen;

Als paarden schitteren de zoete droppels,

En de geur van de lindebloesem vervult de lucht.

Maar spoedig zullen de snoezige en tere bloempjes

vergaan en het op een blad lijkend zeil

Zal de kleine ronde vruchtjes wegdragen;

Dus bijtjes, bijtjes kom nu gij de gelegenheid hebt.

Bij de Germanen en Slaven was de linde de heilige boom, zij kwamen onder zo'n boom, die midden in hun nederzetting stond, bijeen. En de Duitse dichter Walther von der Vogelweide (1170—1230) schreef reeds dat de zoete geur van de linde in de avond de geliefde paartjes aantrok. En Heine (1797—1856) zegt: Sieh dies Lindenblatt, du wirst es wie ein Herz gestaltet finden, darum sitzen die Verliebten am liebsten unter Linden. Het vorenstaande werd overgenomen uit het Beobachtungsbericht over juli in de Imkerfreund 1962/9, waarin staat dat ook in Beieren 1962 een slecht honingjaar was, maar opvallend goed was de dracht op de linde. Dat was maar goed ook, aldus de schrijver, want het was de hoogste tijd dat de linde, na een reeks van slechte jaren, haar naam als honing-gevend eer aandeed.

Uit de Oude Doos

Een verordening betreffende bijen uit 1614.

In 1729 verscheen te Utrecht bij Jacob van Poolsum het Groot Utrechts Placaatboek door Johan van Water, Rechtsgeleerde. Hierin, op bladzijde 638 van het eerste deel vond een kennis van mij iets over bijen, hetgeen zij overschreef en dat hier volgt in de oorspronkelijke stijl:

Dertigsten Tytel

Aangaande het houden en setten van Bijen.

I Placaat en Ordonnantie van de Ed. Mog. Heeren Staten 's Lands van Utrecht, inhoudende ordre en regule, waarna de Bijenluijden haar in 't setten ende verplaatsen van hare Immen en Bijen sullen hebben te reguleeren enz. in dato 8 April MDCXIV

Mauritz, Prince van Orangien, Grave van Nassau, Moeurs, enz. Marquis van der Vere, enz. Stadhouder; mitsgaders die Staten van Utrecht, allen dengenen die desen onsen tegenwoordigen sullen sien, ofte horen lesen, salut:

doen te weten

Alsoo ons vele ende verscheyden klachten voorgekomen zijn, over de ongeregeltheijden ende disorders, van langen tijd, ende bijzonder (gedurende de oorlog) ingekropen, in 't houden, verbrenen, ende setten van de immen, ofte bijen, causerende veele onrusten en schaden onder den geenen, die haar met bijen te houden geneeren, ofte behelpen; ende sij luijden met 't afnemen te na bij komen, ende besetten van de plaatsen, ook met voederen van vervalschte honing; ende andere ongeoorloefde practijken dikwils de eenen den anderen aan doen. Soo is 't, dat 't gene voorsz. is aangemerkt, begerende tot conservatie van de voorschrevene

The LIME TREE Fairy

neringe tegens de voorsz. onregeltheijden ende quade practijken te voorsien, geordonneert ende gestatueert hebben, ordonneren ende statuieren bij deszen, de poincten en articuleren hier naar volgende.

I

In den eersten, dat niemand voortaan met zijn immen een ander sal mogen besetten op eenige plaatsen, ten sij, dat hij wijke van een ander mans bijen, die lengte van hondert roeden, op poene, dat die gene, die zijn immen een ander te na gestelt heeft, gehouden sal zijn op te breken, ende te ruijmen binnen 24 uren, ende daarenboven verbeuren sal ses gulden, het eene derdendeel voor den Officier, die d'executie doen sal, het tweede deel, ten behoeve van den geïnteresseerden, ende 't derde derdendeel, ten behoeve van den armen. Ende indien de ruijminge niet en geschiede binnen 24 uren, sal men binnen 24 uren daar na verbeuren dubbelt. Ende indien hij daarna blijft in gebreke, sal den Officier van de plaatse geauthoriseerd zijn, gelijk hij geauthoriseerd word bij deszen, deselve immen op te breken, ende te brengen ter plaatse daar niemand en is bij geïntereert, ofte verhindert, al tot kosten van den gebrekgigen.

II

Dat ook alle bije-luiden gehouden sullen wesen een merkteken van een rant, ofte stuk van een bijekorf uijt te hangen ter plaatse daar haar luyder bijen staan, omme een ijegelijk daar mede te vertoonen, dat sij ter plaatse sullen moeten wijken.

III

Dat voortaan alle oude bijesteden, binnen de lengte van hondert roeden, preferentie sullen genieten voor de nieuwe; wel verstaende, dat voor geen oude steden sullen worden gekent, dan die bij eenen bijeman, zijne weduwe, ofte erfgenamen, ses continuele voorgaande jaren met immen beset zijn geweest. Ende sulken bijeman, zijne weduwe, ofte erfgenamen, sullen aan deselve plaatse de preferentie hebben den tijd van noch andere ses jaren, na laps, of expiratie van de welcke alle plaatsen, bequaam om bijen te setten, een yeder sullen even na sijn, ende gebruikt mogen worden bij den geen, die hem bij den Gerechte (daar onder de plaatse gelegen is) eerst sal hebben doen aantekenen.

IV

Dat ook voortaan niemand op

een Bijestede meer immen ofte bijen sal mogen setten, dan ten hoogsten vijftick, maar wel daar onder.

V

Dat ook niemand minder immen op een plaatse sal mogen setten als twintick indien hij er soo veele, ofte meer heeft.

VI

Ende een bijeman die geen twintick immen en heeft, sal evenwel zijn plaats mogen besetten met soo veel immen als hij heeft tellende van vier immen, ende niet van minder opwaarts.

VII

Dat niemand eenige nieuwe bijestede ten velde, of aan eenige hegge sal mogen setten, ofte maken, ofte sal een ander moeten wijken, te weten, op de heijde ende op berglanden, de lengte van hondertvijftig roeden, ende in de kleij vijf en seventig roeden, tenware hij consent van den geen, die daar bij geïnteresseert soude mogen zijn.

VIII

Item, dat een daghuijlder geen land, ofte minder lands dan een halve hoeve gebruijkende, geen bijestede sal mogen verhuijren in prejudicie van een ander, maar selfs op zijn stede bijen sal mogen houden, ende ingevalle hij een halve hoeve, ofte meer lands gebruijkt, sal zijn bijestede mogen verhuieren, als anderen.

IX

Dat niemand eenige swermen sal mogen scheppen omme eigendom daar aan te praetenderen, binnen de lengte van hondert roeden daar ijemants bijen staan, ten sij saak dat men kan bewijzen, datse 24 uren gehangen heeft, tenware de swerme bij den eigenaar op de staande voet ende continuelyk vervolgt worde. In welken gevalle het den eigenaar vrij sal staan deselve te scheppen, daar hij die vinden ende krijgen kan.

X

Dat niemand in prejudicie van een ander, op eenige plaatse daar van hij zijn immen wech gevoert heeft, eenige honig, ofte droge vellen, daar noch wasch in is, sal mogen laten staan, ofte blijven, noch eenige der voorsz. vellen, of te honig setten, ofte brengen op eenige plaatsen, dan gestopt zijnde, soo datter geen bijen in en mogen, alles op poene als hier vooren in 't eerste articule geseyt is.

XI

Item, dat niemand zijn bijen sal

mogen voeden met eenigen vervalsten honig om andere bijen daar mede te bederven, op poene van vergoedinge van de schade aan den beschadigden, boven de poene hier vooren gestatueert.

Ende op dat eener yegelijken dien dit aangaat, of raken mach, hem mach weten hier naar te reguleeren, soo ontbieden ende ordonneeren wij den Praesiderende ende andere Raden 's Hoofds van Utrecht, deszen alomme binnen de Stad, Steden en Lande van Utrecht, daar men gewoonlijk is publicatien te doen, te doen verkondigen ende publiceeren. Reserverende aan ons ende Ordinarissen Gedeputeerden de voorder voorsienige, verklaringen ofte alternatie, die naemaals in desen soude mogen worden vereijst.

Gegeven tot Amersfoort op den 8 dach Aprilis in 't jaar ons liefs Heeren ende eenigen Saligmakers Jesu Christi 1614.

Onder stond: ter Ordonnantie van mijne voornoemde Heeren die Staten. Ende was onderteeckent, G. de Ledenberg. Hebbende ter zijden op het Spatium gedrukt het cachet van Hooggelmete Heeren Staten in rooden wassche. Op het Placaat volgde een aanvulling-Appoicement, waarvoor in dit nummer geen plaats meer is en dat in het volgende Maandschrift met enige opmerkingen zal volgen.

De bij als symbool

Een lid uit Assen maakte ons opmerkzaam op het speciaal stempel, waarmede de posten op de eerste dag van de afgifte der Europa-zegels (17-9-

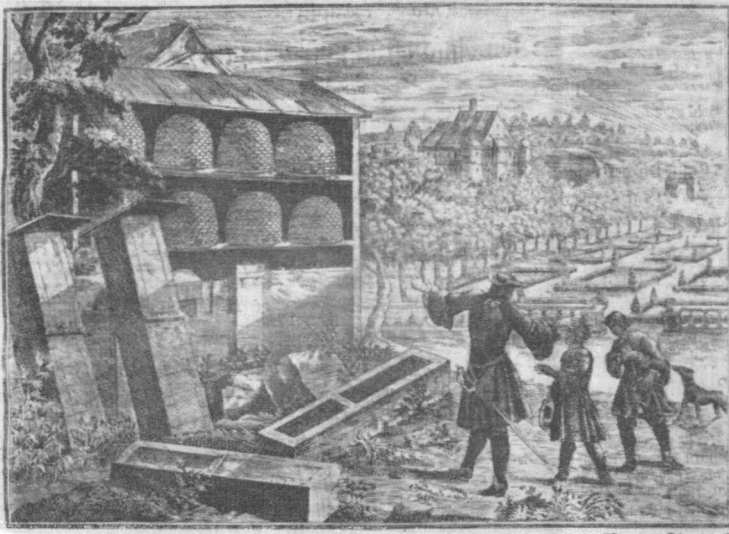

'62), deze stempelden. Door medewerking der P.T.T. zijn wij in staat dit stempel hierbij af te drukken. De eenheid der deelnemende landen aan de E.E.G. is gesymboliseerd in een zwerm bijen die zijn nieuwe woning binnentrekt. Laten wij hopen dat zij een beter resultaat zullen hebben dan onze bijen in 1962. Prettige feestdagen wenst u

Jekave.

De Bijenteelt

TUSSEN DE 80-JARIGE OORLOG

In 1705 verscheen in Frankfurt het uit negen boeken bestaande werk „Allgemeiner Klug- und rechts-verständiger Haus-Vatter” (Florinus Fr. Ph.) In een deel van het zesde boek van deze encyclopedie voor het dagelijks leven wordt de bijenteelt behandeld.

Met het boek van Theodorus Clutius, waarvan eveneens in 1705 een druk verscheen te Amsterdam, bij de wed. van Gijsbert de Groot - Boekverkoopster op de Nieuwe dijk - tussen de twee Haarlemmer huysen, geeft het een goede kijk op de stand van de imkerij in een periode, waarin er weer vrijheid in Nederland was en het krijgsgedruis, hoewel niet helemaal verstomd; dan toch niet alles overstemde.

De genoemde werken bestude-rende, komt men tot de conclusie dat beide schrijvers de toen bestaande literatuur over de bijen goed kenden, maar dat Clutius zeker ook een goed praktijkimker was, terwijl ik mij niet kan onttrekken aan de indruk dat de verstandige huisvader meer heeft van horen zeggen dan uit eigen waarneming. Het heeft natuurlijk geen zin het boek hier geheel te bespreken - bijzonder geïnteresseerde lezers kunnen het uit onze bibliotheek lenen - maar aansluitende op de hier gereproduceerde kopergravures, die in het boek voorkomen, heb ik er hier en daar een stukje, wat mij leek veler belangstelling te zullen hebben uitgepikt.

Des Klugen und Rechts-verständigen Haus-Vatters

Op foto 1 zien we de verstandige huisvader, die met zijn zoons de bijenstand bezoekt, om hun de bijen ten voorbeeld te stellen. Zij zijn een toonbeeld van kuisheid, oprechtheid, liefde, goed en voorzichtig beleid, gehoorzaamheid aan hoger geplaatsen, waarin zij ons zo voortreffelijk voorgaan. De verstandige huisvader meende natuurlijk dat de moer een koning was.

Andere bijen zijn trompetters, die in tijd van oorlog lawaai maken en in vredetijd zowel des morgens als des avonds blazen, bij het begin en het beëindigen van het werk.

Ook zijn er kwartiermeesters,

die door eerder uit te vliegen, de bijenweide verkennen.

Om de bijen te vervoeren zegt hij, neme men twee stokken met touwen eraan, zodat ze gemakkelijk gedragen kunnen worden (zie rubriek voor beginners oktoberno. 1962 blz. 144). Wat de huisvesting betreft onderscheidt de schr. veld- en boswoningen. Ze worden of gevlochten van vers en van modder ontdaan stro of uit een boom gehakt of uit planken in elkaar gespijkerd.

Als ze uit een boom gehakt worden moet daarvoor een lindeboom worden gebruikt. Het stuk boom (Klotz) moet inwendig zo glad als een spiegel worden gemaakt of gepolijst. Sommigen splijten de „Klotz” overlangs om hem makkelijker te kunnen uithollen, maar dit wordt afgekeurd.

Het is beter hem inwendig cirkelvormig uit te hollen en dan ongeveer op halve hoogte een vlieggat aan te brengen, maar niet te groot, zodat de veldmuizen er niet door kunnen. Bovenin en liefst ook onderin worden twee kruisvormige spijlen aangebracht. Het geheel is twee ellen hoog, waarvan boven een kwart el niet wordt bewerkt, om de klotz te kunnen aanpakken en onder een kwart el wordt gebruikt als voetstuk, zo dat de inwendige ruimte 1,5 el is (helaas kan ik u niet zeggen hoelang de frankforter el in 1705 was).

De schr. onderscheidt echte bijen en bastaardbijen (darren). De honing, die door de echte bijen met zoveel moeite wordt vergaard, wordt door de bastaardbijen zonder enig nut opgegeten, meestal uit haat tegen de echte bijen, die ze (de bastaardbijen) wurgden en doodbitten en door het vlieggat wegslepen, waaraan (volgens de schr.) de zoons van de verstandige huisvader kunnen zien wat de gevolgen zijn van slecht gezelschap. Deze bastaardbijen zijn ook veel groter en hebben geen angel.

Daarom menen velen en niet zonder grond, dat de bastaardbijen dezelfde zijn als de anderen, die, omdat ze mensen of vee hebben gestoken, de angel kwijt zijn geraakt. Doordat ze

door het verlies van de angel gelijktijdig zijn gecastreerd nemen ze, evenals andere gecastreerde dieren, belangrijk in grootte toe.

De koning zet deze gecastreerde dieren op het broed, omdat zij niet in staat zijn uit te vliegen.

Foto 2 toont de glazen observatiekast, zoals naar de mening van de schr. de Griekse wijsgeer Aristoteles (384 - 322 j. v. Chr.) die reeds gebruikte, opdat hij het doen en laten van de bijen in dit doorzichtige gebouw beter kon bestuderen.

Voor degenen, die kampen met ziekte in de bijen of groepen zijn bijenziekten te bestrijden, zij nog vermeld, dat alle bijenziekten, inclusief giftige dauw en schadelijke nevel, kunnen worden voorkomen met het grote bijenpoeder. Men neme een kom ter grootte van een kaasvorm, vol honing met brandewijn of malvezij (een kruidige zoete wijn), waarin het bijenpoeder wordt gemengd. Nu wilt u natuurlijk ook weten hoe dit poeder wordt samengesteld. U neemt naar behoefte berenwortel, droogt die in de zon, snijdt ze klein en verpulvert ze in een vijzel. Daarbij een derde deel verpulverde venkel en een derde deel fijn gestoten granaatpitten.

Bovendien mengt u er 6 pond kamfer door, die u met een paar amandelen fijnstoot.

Dit alles goed door elkaar roeren en daarvan 5 of 6 mespunten aan bovengemengde kom toevoegen. Dan is er ook nog een klein bijenpoeder, wat alleen maar bestaat uit de fijn-gewreven berenwortel, waarvan men 6 mespunten roert

door honing gemengd met jenever of brandewijn.

Het kleine bijenpoeder werkt natuurlijk niet zo goed als het grote.

Overigens vermeldt Clutius een soortgelijke medicijn voor de buijk-loop (roer) bestaande uit droge rozen en rozemarijn, te mengen met honing, wat niet te misprijzen is.

Hij is echter eerlijk genoeg er bij te vermelden, dat hij dit recept heeft ontleend aan Columella (Lat. schrijver o.a. over de landbouw, eerste eeuw n. Chr.)

Op foto 3 zien we de bekende pogingen om door het maken van lawaai een zwerm te bewegen te gaan hangen en het scheppen van een zwerm.

Deze wordt van de tak geveegd met een bezempje van rozemarijn en melisse.

De schr. wist al dat het volk niet te veel zwermen mag geven. Om dit te verhinderen zoekt men de koning uit de zwerm en laat de bijen in het volk terug lopen.

Op foto 4 zien we het gezin van de verstandige huisvader bij het oogsten van de honing. Let op de aardewerk rookkruik in de hand van de inker rechts op de foto. Hierin werd vergaan hout en rundermest gebrand. De brandstof werd met een blaasbalg, die steeds bij de hand behoort te zijn, aangeblazen. De rookkruik moet van boven nauw zijn, opdat de bijen er niet in vliegen en de brandstof wel rookt, maar niet opvlamt. Schr. geeft de goede raad liever te weinig als te veel honing uit te snijden.

De verhandeling over de bijen

Vervolg op pag. 191

Van jaffakist tot . . . bijenkast

O. DE VRIES

De korfinker heeft sinds jaren z'n eigen bijenwoningen gemaakt, waardoor dit een onderdeel van zijn liefhebberij is geworden, zodat hij ook in het stille seizoen met z'n bijen verbonden bleef.

De kastimkerij heeft hierin een belangrijke verandering gebracht. Door de nogal gecompliceerde constructie van in de handel aangeboden kasten, is het namaken er van voor niet vaklieden sterk af te raden.

Ofschoon de gecompliceerdheid van deze kasten voor de gebruiker slechts geringe praktische waarde heeft en hij de hierdoor ontstane hoge kosten wel moet betalen, ziet men veelal op tegen aanschaffing er van en tracht men zich te behelpen met afgedankt materiaal van anderen. Het is echter niet mijn bedoeling de in de handel gebrachte kasten te diskwalificeren. Voor wie ze, om welke reden dan ook, niet zelf wil maken zijn ze zeker bruikbaar en veelal te prefereren boven een slechte zelfgemaakte kast, want er is op het gebied van zelfgemaakte kasten nog niet veel goeds gepresteerd.

Een belangrijk uitgangspunt voor het zelf maken van een bijenkast is een eenvoudige constructie, die zonder speciale gereedschappen is te maken en dus geen al te hoge eisen aan de maker stelt.

Wij vonden in de „jaffa“-kist het materiaal waaraan slechts weinig veranderd behoeft te worden om tot een goed geheel te komen. De lengtematen kunnen onveranderd worden gebruikt. De kisten leveren drie bruikbare schotjes van $\pm 30 \times 37$ cm. Dit zijn de eind- en tussenschotten, de dunne plankjes zijn ongeschikt voor ons doel, uitgezonderd voor het dak.

De kast is berekend op 9 simplexramen, waarvan de bovenlat op 40 cm wordt ingekort.

Wie dus op deze kast wil overgaan, behoeft geen nieuwe ramen aan te schaffen en te laten uitbouwen. Men kan de bijen even afschudden, daarna de bovenlat op lengte zagen en weer in de kast hangen. De ramen blijven even goed bruikbaar in de

simplexkast. Door dan een passend latje aan de kopeinden in de binnenbak te leggen, kan verschuiving in de lengterichting worden verhinderd. Wij behoeven dus van ons bestaande systeem niets weg te doen.

Doordat aan de lengtematen van ons hout niets wordt veranderd kunnen we volstaan met alle **onderdelen op de juiste breedte te zagen**. Wie over een cirkelzaag kan beschikken heeft het al heel erg gemakkelijk.

De kisten worden eerst netjes gesloopt en alle hout **spijkervrij gemaakt**. Denk er om, sommige spijkers zijn helemaal in het hout geslagen, u ziet ze heel gemakkelijk over het hoofd, net als sommige moerdoppen. Goed uitkijken dus, anders zou uw zaag wel eens vernield kunnen worden en u zou de sympathie van uw vriend met cirkelzaag verspelen. Dat moet u tot elke prijs voorkomen, want hij doet in een minimum van tijd het belangrijkste werk voor u.

De schotjes zijn dus spijkervrij? Kijk ze nog even na voor u begint te zagen. We gaan dus beginnen.

We hebben voor de broedkamer nodig: 3 complete schotjes van dezelfde breedte. Denkt er om, er zijn enkele merken waarvan de breedte der schotjes afwijkt. We rekenen op 30 cm breedte. (Eventueel smallere of bredere gebruiken we voor andere doeleinden, daar moeten we toch aan zagen.)

Onze 3 schotjes, 30×37 cm, zijn bestemd voor 2 zijwanden en de achterwand. Hieraan wordt dus niet gezaagd.

De bodem

Op afstand van 22 cm van bovenaf wordt op deze 3 schotjes een potloodstreep gezet. Dit wordt de bovenkant van de bodem.

Men kan de bodem op 2 manieren maken: 1e een gaasbodem (ventilatie); 2e een dichte bodem, voor wie bijv. niet wil reizen.

Wij geven de beschrijving van de gaasbodem. Deze heeft dezelfde afmeting als een compleet

schotje dat op 30×34 afgezaagd zou kunnen worden.

Wij zagen 7 stroken van 4×37 . Twee hiervan zagen we op lengte van 30 cm haaks af. Deze spijkeren we met de bovenkant langs de aangebrachte streep op de zijwanden en aansluitend aan de achterwand. Opletten op **links en rechts** en van de zijwanden de **gladde kant buiten** houden.

Nu spijkeren we de achterwand (ons 3e schotje dus) op de kopse einden van de twee zijwanden. We gebruiken hiervoor 2×4 draadnagels van 6 cm lang. (Om te voorkomen dat uw hout scheurt, geeft u op de plaats waar uw spijker moet komen een tik op de zijkant van de spijkerkop, zodat een deuk in het hout ontstaat, daarna een zacht tikje op de punt van uw spijker en u zult geen last van scheuren hebben.)

Van de 3e lat van 4 cm breed maken we op de achterwand eveneens zo'n bodemklamp. Deze moet precies passen tussen de klampen van de zijwanden. De lengte zal ± 26 cm bedragen (even opmeten).

Men kan deze bodemklampen 't beste eerst van binnenaaf voorlopig vastzetten en daarna van buitenaf spijkeren met spijker van dezelfde lengte als die, waarmee uw kisten gespijkerd waren.

Vervolgens zagen wij een strook van 7 cm breed, afstand onderkant bodem tot onderkant zijwand (even opmeten). Deze reep wordt 34 cm lang en wordt op z'n kant tussen de zijwanden gespijkerd, precies aansluitend aan de zijklampen van de bodem. Deze mogen niet er op steunen, anders ontstaat er een richel onder 't gaas van de bodem waarop wasmuis blijft liggen. Deze reep van een compleet schotje afzagen. We houden dan voldoende breedte over voor de binnenvoorwand. (Onze bo-

dem is zelfreinigend, alle wasmul valt er doorheen, zelfs de afknaagsels van een krant, bij de toepassing van de krantenmethode, komen onder de kast terecht.) De toestand is nu zoals foto 1 aangeeft.

Nu zagen we een breedte van $10\frac{1}{2}$ cm x 37 cm lengte. Aan beide einden wordt over een breedte van 7 cm een smal stukje van houtdikte van de zijwand = $1\frac{1}{2}$ cm, afgezaagd waar de zijwanden precies in passen (zie foto 2). Dit bodemstuk moet precies passen, anders lekt de bodem.

Nu spijkeren we eerst het gaas op de bodem; van binnen dus. Een stuk zeeftegaas van flinke maaswijdte ± 3 à 4 mm (er mogen geen bijen door kunnen). Doordat we de voorwand nog niet hebben aangebracht kunnen we er gemakkelijk bij komen om het gaas te bevestigen. We doen dit met kleine krammetjes of met zgn. koperen taatsen. Als we hiermee klaar zijn is het moeilijkste werk achter de rug. De foto's 2 en 3 geven een beeld van de toestand op dit moment.

De voorwand

We zagen nu een schotje op breedte van 21 cm (dit hadden we nog over van de bodemklamp van 7 cm). Dit spijkeren we ook met 6 cm spijkers op de kopse einden der zijwanden. Bovenaan gelijk houden! Tussen bodem en voorwand blijft nu een vliegopening van 1 cm open.

Van de 7 stroken van 4 cm breed hebben we nog 4 stuks overgehouden. Die komen nu te pas.

We spijkeren hiervan één op de buitenzijde bovenaan op de voor- en achterwand, echter zo, dat ze over de breedte van de kast, houtdikte is $\pm 1\frac{1}{2}$ cm, er bovenuit steken. We maken hiervoor even een vast maatlatje dat overal even dik is, de breedte doet er niet toe, maar wel steeds hetzelfde latje gebruiken.

Door dit maatlatje plat op de voor- of achterwand te leggen, kan de 4 cm klamp van boven hieraan gelijk worden gehouden en wordt de sponning waarin de ramen moeten rusten overal gelijk. Zoals u zult begrijpen worden door deze klampen de kop-einden van de ramen afgesloten, terwijl er een bijenruimte van 5 mm boven de ramen vrij blijft. De ramen komen op de binnen-

ste voor- en achterwand te rusten.

U kunt nu al even passen of u goed gewerkt hebt door een raampje in te hangen. De klampen op de voor- en achterwand steken nu $1\frac{1}{2}$ cm boven de zijwanden uit (zie foto 4).

We zagen nu 3 latjes van $\pm 1\frac{1}{2}$ cm breed, die we op de zijwanden spijkeren zó, dat deze met de klampen op voor- en achterwand gelijk aansluiten. De bovenkant moet nu rondom sluitend zijn (zie foto 5).

Op de achterwand spijkeren we nu op bodemhoogte, dit is onderkant 25 cm van boven, weer een klamp van 4 cm.

Nu nemen we een schotje dat aan één kant glad is en zagen dit op breedte van $23\frac{1}{2}$ cm. Dit spijkeren we op houtdikte van boven (zie maatlatje) op de beide klampen van de achterwand, zodat er aan de buitenkant een sponning ontstaat waar later de honingkamer of het dak in komen te rusten zonder dat deze kunnen verschuiven (zie foto 6).

Aan de voorwand brengen we op halve hoogte ook een klamp van 4 cm aan. De onderkant klamp ± 13 cm van bovenkant gemeten (zie foto 5).

We nemen nu een naadloos plankje van 11×37 cm en spijkeren dit op houtdikte van boven (zie maatlatje) op de beide klampen van de voorwand. Van de onderste klamp moet nu nog $\pm \frac{1}{2}$ cm zichtbaar blijven. Hier-tegen valt later onze vliegplank als deze de kast afsluit (zie foto 6).

De vliegnis

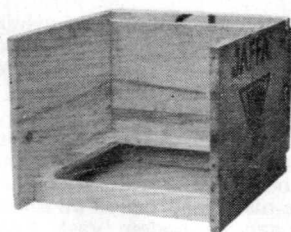
Aan de hoeken op de voorwand, aansluitend op de zijwanden, spijkeren we een klosje tussen middenklamp en bodem van 4 cm breed en lengte $\pm 10\frac{1}{2}$ cm (even opmeten), zodat er een nis ontstaat. De vliegopening wordt dus 2×4 cm smaller. Als nu de vliegplank wordt gesloten kunnen er geen bijen worden gekraakt.

Nu werken we eerst de vliegplank af.

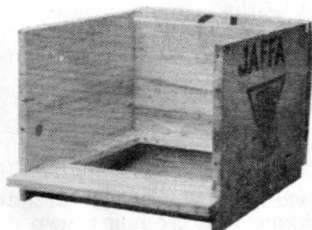
De vliegplank

De vliegplank (11×37 cm) wordt eveneens van kwastvrij en naadloos hout gemaakt en over de lengterichting aan één kant iets schuin geschaafd.

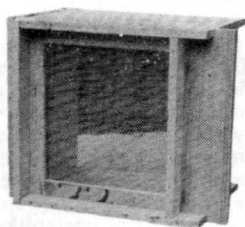
Op deze schuine kant komt een messing pianoscharnier met het draaipunt aan de breedste kant,

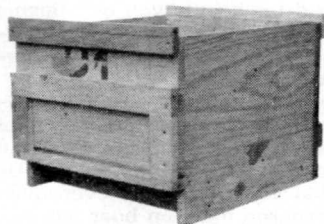
1

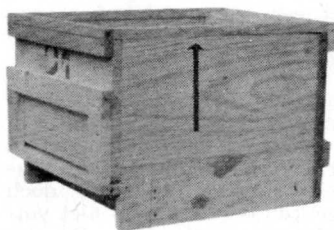
2

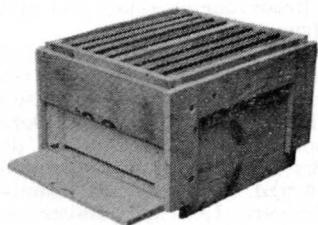
3

4

5

6

zodat de vliegplank iets schuin afhelt. De breedte van het piano-scharnier is $2\frac{1}{2}$ cm in openge-slagen toestand en de lengte is 37 cm.

We bevestigen eerst het piano-scharnier aan de vliegplank, daarna leggen we de vliegplank in de nis en schroeven de scharnier aan de bodem vast. Eerst even controleren of de bodem niet uitsteekt buiten de hoekstukken van de vliegnis. Dit moet gelijk zijn (zie foto 5). De voorwand is nu klaar en we kunnen nu de zijwanden afwerken.

De afwerking van de zijwanden

Als we nu onze kast van terzijde bekijken, zien we nog tussen de spouw van voor- en achterwand door. Deze moet nog worden afgesloten.

We zagen 4 latten van 8 cm breed (zonder naad) en $23\frac{1}{2}$ cm lang. Deze worden op 4 hoeken van de zijwanden gespijkerd, zodat de spouw tussen voor- en achterwand wordt afgesloten. Bovenaan gelijk houden met de buitensponning. Op de buitenste voor- en achterwand met 3 spijkers van ± 4 cm vastspijkeren (in 't kopse hout).

Let op! Onderaan op de voorwand ter hoogte van de vliegnis spijkeren in de **binnenste** voorwand, anders zou u de „gesloten” vliegplank vastspijkeren. Meer naar binnen op de zijwanden worden deze klampen met 2 of 3 platkop houtschroeven van van $2\frac{1}{2}$ cm lang bevestigd. De gaten voor deze schroeven even voorboren met een boor van dezelfde dikte als de schroef en slechts 1 houtdikte diep boren. De schroefgaten even verzinken met een scherpe bijtel of een zgn. verzinker, die men in een booromslag kan zetten.

We nemen hiervoor houtschroeven, omdat we in verband met de geringe houtdikte slechts korte en dus dunne spijkers zouden kunnen gebruiken, doch deze kunnen de klamp niet voldoende vasthouden. Bij gebruik van dikkere en langere spijkers zou men deze van binnen krom moeten slaan, wat niet zo fraai is.

Als alle 4 hoeken zijn afgewerkt maken we 2 klampen van 7 cm breed op lengte precies tussen de hoekklampen passend. Deze worden bovenaan tussen de hoekstukken op de zijwanden bevestigd, eveneens met 2 houtschroeven. Let op! Bovenaan

weer gelijk houden met de hoekstukken, zodat er een sponning rondom de kast ontstaat.

Op 't midden van deze klamp schroeven we een **kisthandvat**. Hiervoor nemen we in 't midden van het beslag 2 rondkop houtschroeven van 3 cm lang. Deze zetten tegelijkertijd deze klamp in 't midden op de zijwand vast. De overige 4 rondkop schroeven voor het handvat kunnen korter zijn.

Onze broedkamer is nu klaar en ziet er uit zoals op foto 6 wordt aangetoond. (De handvaten zijn hierop niet aangebracht.)

Met een drevel slaan we de zichtbare spijkerkoppen wat dieper in het hout, de hierdoor ontstane gaten worden bij het schilderen dichtgestopt met stopverf, evenals de verzonken houtschroeven.

En nu het dak

Na allerlei dakvormen te hebben gebruikt, zijn we ten slotte tot het platte dak besloten. Dit heeft voordelen bij transport en stapeling en omdat onze bodem rondom een staande rand heeft, zouden bij een afhellende dakvorm bij stapeling de kasten niet vast staan. Bovendien zijn we uitgegaan van het principe, dat alle hout van de jaffakist moet komen, zodat we geen hout behoeven te kopen.

Eerst zoeken we van onze dunne plankjes 2 mooie, gave exemplaren uit van 13 cm breed en zagen deze in de lengte precies middendoor. We houden dan vier breedten van 6 cm over. Dit moet onze dakrand worden. Van de dikke schotjes zagen we eveneens 4 stroken van 6 cm breed (misschien heeft u wel stukken afval over gehouden die hiervoor passend gemaakt kunnen worden).

Deze stroken, 6×37 cm dus, zagen we van onze dunne stroken middendoor, zodat we 8 stukken van $6 \times 18\frac{1}{2}$ cm krijgen. Nu zagen we van onze dunne stroken 2 stuks op lengte van $40\frac{1}{2}$ cm. Hierop spijkeren we vanaf de beide einden een stuk van $6 \times 18\frac{1}{2}$. Er blijft nu in 't midden een opening van $\pm 3\frac{1}{2}$ cm over. Deze wordt later met een vulstukje opgevuld.

We spijkeren zo, dat de spijkerkoppen in 't dunne hout vallen. Dat is sterker, dan andersom. Opletten, dat de spijkers niet door het hout komen en niet te zuinig zijn met spijkertjes 2×4 in iedere klamp. Zo maken we 2 stuks precies gelijk (zie tekening I).

De beide andere dunne latten van 6 cm zagen we op lengte van $48\frac{1}{2}$ cm. De dikte van de zo even gemaakte kopeinden is $\pm 2\frac{1}{2}$ cm. Deze dikte wordt op onze latten van $48\frac{1}{2}$ cm aan beide einden afgetekend. Aansluitend aan deze streep spijkeren we weer 2 stroken dik hout, zo, dat er in 't midden weer een opening blijft, die met een passend vulstuk wordt opgevuld.

Het dunne hout steekt nu aan beide einden $2\frac{1}{2}$ cm over. Ook hiervan maken we 2 stuks precies gelijk (zie tekening II). De kopeinden worden nu tussen de dunne uitsteeksels van de zijstroken gespijkerd, zodat er een rechthoekig raam ontstaat, dat precies rondom op onze kast moet passen. Het mag niet klemmen! Als dit in orde is, laten we de rand op de kast liggen en spijkeren het van boven dicht met dunne plankjes. Het geheel wordt bekleed met rubberoid.

We snijden hiervan een stuk van 63×55 cm en leggen hierop omgekeerd ons dak, zodat rondom een rand van ± 7 cm oversteekt. Deze randen vouwen we om beurten plat dubbel naar binnen (hierdoor wordt een mooie scherpe vouw verkregen).

Nadat we nu de randen weer (haaks) rechtop hebben gezet moet het dak er precies in passen. Op de hoeken snijden we één vouw door tot aan de andere vouw, waardoor een lip ontstaat, die we naar binnen vouwen, zodat een doosvorm ontstaat waar ons dak precies in past.

We zagen nu nog 4 latjes van $\pm 2\frac{1}{2}$ cm breed van ons dunne hout, waarmee we het rubberoid rondom aan de onderkant van het dak vastspijkeren, nadat deze latjes vooraf met wat carboleum zijn ingesmeerd (aan de binnenkant althans), de buitenkant komt later wel.

Dekplank

Als dekplank gebruiken we een passend stuk hardboard, dat we van een voeropening voorzien, waarin tevens een bijenuiltlaat past. **De dekplank rust rondom op de wanden van de kast.**

Men kan de dekplank ook maken van de dunne plankjes van onze jaffakist, maar dit hout „werkt” heel erg, zodat men het dan wel dubbel moet bespijkeren om de naden af te sluiten. De bovenste laag moet dan binnen de wanden blijven, zodat tussen de wanden 1 houtdikte komt. (Een dekplank, die in de H.K. of tweede B.K. past

is sterk af te raden. Dit systeem geeft moeilijkheden. Het raakt „klem” tussen de wanden van de bovenbak, of het sluit niet goed af.)

Om onze dekplank op te vangen, worden de binnenwanden van de bovenbakken ± 1 cm smaller genomen zodat de bovenbakken de dekplank onwrikbaar opsluiten. Ze steunen toch op de buitenbetimmering.

De honingkamer

De honingkamer berust op hetzelfde principe als de broedkamer (vóór en achter dubbelwandig).

We maken eerst de vier wanden alle even breed (12 cm). In de vóór- en achterwand mag een naad voorkomen. (Deze wordt toch weggewerkt.)

We spijkeren de vóór- en achterwand op de (zo mogelijk naadloze) zijwanden, als bij de broedkamers beschreven (6 cm spijkers gebruiken). We hebben nu een vierkante rand gekregen. Nu maken we eerst weer 2 klampen van 4 cm breed en spijkeren deze bovenaan, buiten op de vóór- en achterwand, houtdikte (zie maatlatje) er bovenuit stekend.

Onderaan spijkeren we een klamp van ± 2 cm breed, dus niet uitstekend op de voor- en achterwand.

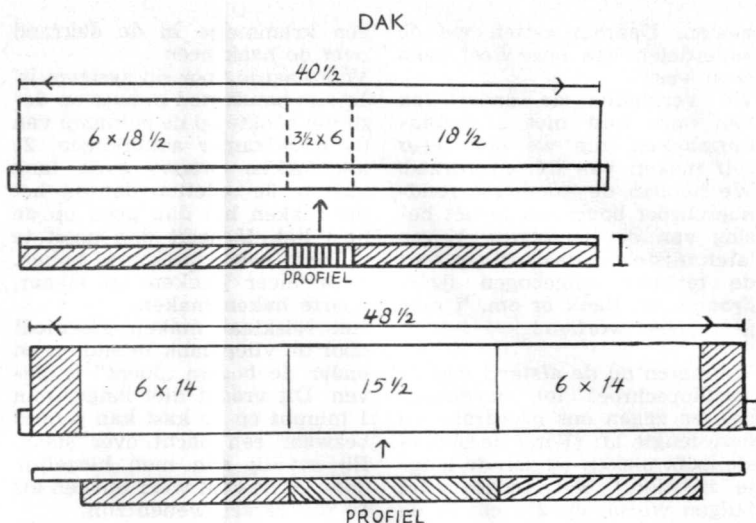
Belangrijk! Tussen deze klamp en de binnenwand spijkeren we een smalle reep rubberoid, doch niet uitstekend onderaan. Denk erom, dit niet vergeten, anders „klemt” de honingkamer te veel om de broedkamer.

(Als u het tóch vergeet, kunt u de fout nog herstellen door uw rubberoid tussen klamp en buitenwand aan te brengen). Deze repen rubberoid zijn juist voldoende om kleine afwijkingen in de houtdikte te corrigeren.

Nu zagen we 2 naadloze plankjes van $14\frac{1}{2}$ cm breed. Deze spijkeren we op houtdikte van boven (zie maatlatje) op de zo juist aangebrachte klampen (met rubberoid). Dat vergat u toch niet? Dit is uw laatste kans op correctie! Denk erom, alleen tussen voor- en achterwand.

Vóór- en achterwand steken nu onderaan $\pm 2\frac{1}{2}$ cm over, $1\frac{1}{2}$ cm voor de kastspinning en 1 cm voor de dekplank, als de honingkamer niet in gebruik is door de bijen.

De kast moet bij gebruik van dekplank tussen broedkamer en honingkamer van buiten goed

afsluiten. Deze spinning heeft tevens het voordeel dat bij 't plaatsen van een bevolkte honingkamer geen bijen worden doodgedrukt.

Verder worden de hoeken weer afgewerkt zoals bij de broedkamer werd beschreven. De spinning rondom de kast wordt onderaan afgewerkt door een eventueel schuin bijgeschaafd plankje van $7 \times \pm 30\frac{1}{2}$ cm (lengte opmeten tussen de hoekklampen). Aan de buitenkant wordt geen sluitstuk tussen de hoekklampen aangebracht. Daar valt het dak (of eventueel de 2e honingkamer) omheen.

Tussen deze zijklamp geen rubberoid spijkeren! Alleen vóór en achter!

De afstandregeling der ramen

Doordat de onderlinge afstand der ramen 1 mm kleiner is dan het bekende afstandblikje, moeten we hiervoor een andere regeling maken. Nu zal wel niemand bezwaar hebben tegen de verdwijning van die afstandblikjes.

Nadat ook voor dit doel allerlei systemen werden geprobeerd, lijkt ons het gebruik van „spijkertjes met verloren kop” in de voor- en achterspinning, het meest eenvoudig.

We gaan als volgt te werk. Eerst spijkeren we in de 4 hoeken op 1 cm afstand van de buitenwanden 1 spijkertje, daartegen leggen we nu de beide buitenste ramen en slaan aan de binnenkant eveneens een spijkertje.

Nu bepalen we eerst het midden van de kast en tekenen dit af op de vóór- en achterwand. Hierop hangen we nu het middenste raam zo, dat de zaagsnede cor-

respondeert met bovengenoemde aftekening. Aan weerszijden van de bovenlat hiervan slaan we weer een spijkertje, zodat het raam er losjes tussen hangt.

Er zitten nu 3 ramen in de kast. Nu bepalen we het midden tussen de beide buitenste en het middelste raam en hangen daarop aansluitend met de zaagsnede de ramen 3 en 7 in volgorde der raamnummering. De juiste plaats der overige ramen kan men nu gemakkelijk vaststellen zonder duimstok. Ze vallen precies midden tussen de reeds aangebrachte ramen en worden vanzelfsprekend weer met spijkertjes opgesloten. We slaan de spijkertjes zo diep in 't hout, dat de kop gelijk komt te liggen met de bovenkant van ons raamlatje. Slaan we de spijkertjes iets schuin naast het raamlatje dan valt het raam er gemakkelijk tussen.

In plaats van „spijkertjes met verloren kop” kan men ook gewone spijkertjes nemen en daarvan de kop met een nijptang afknippen, maar de einden van die afgeknepen spijkertjes zijn nogal scherp.

Het reizen

Bij het reizen komt het grote gerief van onze kast speciaal tot uiting. Wie de ellende van allerlei kastmodellen met losse bodem en zonder kastverbindingen heeft meegemaakt, zal het grote gerief van onze kast onmiddellijk waarderen.

Hoewel bij deskundige behandeling onze kasten zonder meer vervoerd kunnen worden, meen ik dat we bij transport van bijen geen enkel risico mogen

nemen. Daarom zetten we de onderdelen van onze kast even goed vast. We verbinden de onderdelen van onze kast met 2 verbindingshaken, die we ook weer zelf maken van dik ijzerdraad. We hebben de middelste rondkopschroef bovenaan in het beslag van de handvaten ½ cm laten uitsteken, daaromheen valt de tevoren omgebogen ijzerdraadhaak. Denk er om, 't mag geen „oog” worden!

We meten nu de afstand van de rondkopschroef tot bovenkant dak en zagen ons ijzerdraad op deze lengte af. (Eerst de onderste haak maken en dan de lengte bepalen.) Het rechte eind buigen we nu op 2½ cm in de richting van de dakrand haaks om. Op deze hoogte boren we een gaatje, iets wijder dan de dikte van onze draad, door de dakrand heen, zodat we het haaks omgebogen einde er maar in behoeven te drukken en de hele zaak zit vast op elkaar. Om onze haak te „zekeren” tegen losschieten, slaan we na sluiting

een krammetje in de dakrand over de haak heen. Voorwaarde voor dit systeem is: 1e alle handvaten precies op dezelfde hoogte op de zijklamp van de broedkamer aanbrengen, 2e alle haken precies even lang maken, 3e opletten dat bij het pas-maken het dak goed op de kast ligt. U hoeft dan nooit te zoeken naar passende haken. Voor meer bakken op elkaar, aparte haken maken. Het reisklaar maken geschiedt door de vliegplank te sluiten en onder de bodem „lucht” te geven. Dit vraagt niet langer dan 1 minuut en de kast kan zonder bezwaar een nacht over staan. Bij roverij kan men hetzelfde doen en de kast weer openen als de rovers verdwenen zijn. Tijdens het transport wordt de kast op losse latten op een bodem met wijde naden gezet. De bijen blijven zeer rustig (geen lichtinval) en lopen niet warm. De vliegplank wordt met één of twee wervels vastgezet. In de ijzerhandel zijn metalen wervels verkrijgbaar. Men kan ook houten wervels maken.

Bij het openen der vliegplank houdt men een schroevendraaier bij de hand om een vliegplank, die wat klemt los te maken.

Algemene opmerkingen

De kast is met 1 honingkamer door 1 persoon hanteerbaar, wegens vaste bodem en handvaten. Een afzonderlijk reisraam is overbodig (gaasbodem). Ventilatie is gemakkelijk regelbaar. Door de kast op een naadloze vloer te plaatsen kan ventilatie worden opgeheven, hetgeen vooral in de wintermaanden belangrijk is. (Voedselbesparing door voorkoming van warmteverlies.) Door een passende losse plank met kleinere vliegopening aan de onderkant voor de vlieg-nis te plaatsen kan in de wintermaanden warmteverlies worden gereduceerd. Door deze plank om te keren komt het kleine vlieggat op halve hoogte van de voorwand.

Dit voorkomt lichtinval bij sneeuw en het indringen van koude wind, als deze op de voorwand staat. De winter duurt voor onze bijen even lang als de zomer en ze vereisen in de winter de grootste zorg.

Ze moeten dan veel warmte produceren, laat dat niet nutteloos verdwijnen. Wij kunnen onze bijen beschermen tegen het ruwe winterklimaat zonder ze te verontrusten. Bij het afnemen der honingkamers kunnen deze bijen dicht op elkaar worden gestapeld, zonder roverij te verwekken bij het honingogsten. De aandachtige lezer zal gemerkt hebben, dat er nogal enige heilige huisjes omver gehaald werden.

Vaste bodem i.p.v. een losse, kortere bovenlatten, geen blikjes en kleinere afstand der ramen, 9 ramen i.p.v. 10. Bodemventilatie i.p.v. los reisraam, geen dakventilatie, plat dak, vliegnis (geen dode bijen bij het sluiten van de vliegplank), enz. Maak u echter geen zorgen, alles is resultaat van 6 jaar experimentatie. Men kan er op vertrouwen en 't wordt u niet opgedrongen.

Een mooi tijdverdrijf in de wintermaanden, waardoor u uw bijen niet vergeet. Een uitstekende woning voor uw bijen en een handige kast voor u zelf, waardoor u niet afhankelijk bent van de hulp van anderen, die u wel eens in de steek laten. Het is niet de bedoeling u aan te sporen om uw simplexen nu maar aan brandhout te slaan. Maar een leidraad voor hen, die er plezier in hebben, zelf een kast te maken.

OVERZICHT DER HOUTMATEN VOOR ONDERDELEN VAN BIJENKASTEN VAN JAFFAKISTEN

De broedkamer		aantal	maten		
no. 1	2 zijwanden	2	30	x 37	cm
no. 2	1 binnenste achterwand	1	30	x 37	cm
	1 buitenste achterwand	1	23½	x 37	cm
no. 3	2 bodemklampen op zijwanden	2	4	x 30	cm
no. 4	1 bodemklamp op achterwand	1	4	x ±26	cm
no. 5	1 voorstuk bodem	1	10½	x 37	cm
no. 6	1 verticale klamp onder bodem	1	7	x 34	cm
no. 7/8	4 vulstukken tussen voor- en achterwanden	4	4	x 37	cm
	1 buitenste voorwand	1	11	x 37	cm
no. 10	1 vliegplank	1	11	x 37	cm
no. 11	4 hoekklampen op zijwanden	4	8	x 23½	cm
no. 12	2 klampen op zijwanden tussen de hoekklampen	2	7	x ±30½	cm
	pianoscharnier (uitgeslagen)	1	2½	x 37	cm
Het dak					
	4 stroken dun hout 6 cm breed	2	6	x 40½	cm
	dik hout	2	6	x 48½	cm
	vulstukken in de zijrand	4	6	x 37	cm
		2	6	x 7	cm
De honingkamer					
no. 1	2 zijwanden plus voor- en achterwand	4	12	x 37	cm
no. 2	2 tussenklampen bovenaan	2	4	x 37	cm
no. 3	2 tussenklampen onderaan	2	3	x 37	cm
no. 4	2 buitenwanden voor en achter	2	14½	x 37	cm
no. 5	4 hoekklampen op zijwanden	4	8	x 14½	cm
no. 6	2 zijklampen op zijwand onder hoekklampen	2	7	x ±30½	cm
no. 7	2 repen rubberoid	2	3	x 37	cm

INHOUD 1962

Ambrosiushoeve	
Verslag 1961	103
Bespuittingsprobleem	
Onderzoek pesticides	30
Bestrijdingsmiddelenwet	54, 79, 84
Comm. Bestrijdingsmiddelen Landbouwschap	74
Bestuiving	
Fruitteelt zonder bijen	67
Aardbeien	104
Koolzaad	104
Rode klaver	104
Boekbespreking	
Tuinbouwids	10
Neuzeitliche Weiselzucht	13
Boer met Bye	54
Bijen, bloemen en mens	60
Anatomie (Dade)	126
Kluger Hausvater	184
Bijenmarkten	36 e.v. en 173
Bijenteelt in andere landen	
Frankrijk	10
Spanje	12, 32
Egypte	29
Duitsland	31
Rusland	149
Bijenveredeling en koninginnteelt	
Resultaten Spiekeroog	10
Erfelijkheid	11
Paring in afgesloten ruimte	15
Op zoek naar een goed ras	21
„De Raskoningin“	31
Koninginneteeltcommissie	43
Bevruchtungskastjes	47
Carnicaclub Twenthe	49, 58
Schiernonnikoog	50, 88, 90, 115
Het Wageler	57, 82, 97
Raskenmerken	58, 114
Prijzen koninginnen	68
„Sklénar 47“	80
Vergelijking bijenrassen	104, 129
Carnica-onderzoek	106
Weerrapport	129

Koninginneteelttag	139, 153
Elba	148
Ontwikkelingstijd koningin	149
Jonge larfjes en doppen weinig gevoelig voor kou	162
Resultaten Schiernonnikoog	165
Bijen in de kunst	
Pieter Breughel	8
Rubens	81
Bijenweide	
Fruit	16, 23, 33
Koolzaad Flevopolder	23, 41
Klaver	31
Phacelia	45, 105
Uitzaai koolzaad	46
Groenbemesters	86
Heide	126, 182
Bijenwoningen en gereedschappen	
Kasten	7, 14, 24, 42, 186
Secities	49
Reissluiting	65
Afstandregeling	85, 142, 172
Uittrek-broedkamer	96
Kunstraat	96, 97, 121
Voor onze doe-het-zelvers	142
Reisraam	149
Kratjes	153
Propan	162
Van jaffakist tot bijenkast	186
Gedrag der bijen	
Darren paren met werkbijen	29, 81
Vervliegen	121
Bronstijd koningin	142
Geschiedenis	
Bijenverordening 1614	182
Tussen 80-jarige oorlog en Franse overheersing	184
Honinghandel en -prijs	
Reclame	9
Opbrengsten	46
Bescherming honingmarkt	78
Komkommerkwestie	
Drente	85
Landbouwschap	
Jaarverslag 1961	170

Nationale Honingtentoonstelling	46, 85, 90, 121, 138, 150
Onderwijs en Voorlichting	
Examen Practisch Imker	31, 52, 118
Cursussen	140
Oogsten en behandeling van honing	
Slingeren heidehoning	15, 97
Afsluiten honingpotten	49
Welke flacon?	85
Elektrische honingsmelter	97
Overlast	67
Personalia	
Annie Betts	10
Jubiläum voorzitter	91, 98, 111, 122
Promotie Dr. Piek	115, 135
Jubiläum Ir. Mommers	142, 178
B. Jacobs onderscheiden	152
A. S. Planting	174
Praktijk, Bedrijfsmethoden	
Oude raten bruikbaar maken	9
Honingkamers bijenvrij maken	9
Meer koninginnen in een volk	30, 147
Zwermen	30
Famethaan	49, 90
Raten smelten	86, 173
Overwintering	172
Omkorven	172
Lachgas	174
Produkten der bijen	
Bijenbroed als voedsel	8
Honing als geneesmiddel	9
Leven op melk en honing	44
Ontharingsmiddel	68
Bijengift	81
Propolis	86
Tandbederf	120
Reizen	
Bijenvolken opsluiten	30
Vereniging	
Alg. Vergadering	2, 60, 122, 176
Eremedaillies	15
Hoofdbestuur	35, 68, 128
Imkersdag Ede	83, 100, 116, 133
Ledenverfactie	165
Voeren, suiker	
Omzetbelasting suiker verlaagd	16
Suikerprijs	23, 121, 129
Voerbussen	30, 147
Ruwe suiker	31, 104
Suiker in papieren zakken?	54
Noodvoeding	68
Overleg met de Belgen	78
Gedenatureerde suiker	81
Droge suikervoeding	134, 154, 167
Voer-emmers	147, 171
Frankrijk	148
Extra suikerlevering	155
Ziekten en vijanden	
Gevaarlijke honing	2
Wasmot	9, 45
Am. Vuilbroed	2, 31
Mijtziekte	34
68, 78, 79, 104, 131, 148, 156, 163	
Nosema	44, 48, 74, 121
India	82
Vervoerverbod	86, 127
Spechten	120
Wees wat verdraagzamer	162
Vaste rubrieken	
Onze bijen deze maand	3, e.v.
Uit de afdelingen	15, e.v.
Oogst en dracht	87, e.v.
Bijenmarkten	36, e.v.
Beginnersrubriek	168, e.v.
Andere bijdragen	
Congres Madrid	32
Heropening museum Amsterdam	34
Biologisch centrum Arnhem	77
Geen interesse	79
Miel Carlota	95, 119
Bijenpark Meppel	105
Bijenevenement Renkum	118, 127
Jub. Openluchtmuseum	151

(Vervolg van pag. 185)

wordt besloten met een hoofdstuk over het recht. De nog steeds actuele vraag omtrent het eigendomsrecht op zwermen wordt uitvoerig behandeld. Om deze vraag te kunnen beantwoorden, moet eerst worden vastgesteld, of bijen tot de huisdieren of tot de in het wild levende dieren moeten worden gerekend. Dit is volgens schr. reeds door keizer Justinianus geschied, die vaststelde, dat de bijen een wilde natuur hebben. Ook het Landrecht van Pruisen zegt „Dat de bij een wilde worm is“. Hij bespreekt vervolgens waarom hij, die de zwerm het eerst schept, eigenaar van de zwerm wordt en geeft een overzicht van de oudste (uiteraard Duitse) bepalingen op dit gebied en haalt oude uitspraken van verschillende gerechten aan. De verordeningen van keizer Karel de Grote, die de imkerij vrij nauwkeurig regelde, worden besproken en schr. vermeldt het in 1350 aan de stad Neurenberg geschonken privi-

lege tot het houden van bijen. (Het recht tot het houden van bijen in de bossen rond Neurenberg was voorbehouden aan de keizer. Ik wil dit overzicht besluiten met een vertaling van de bepalingen van keizer Karel de Grote omtrent het eigendomsrecht van een zwerm, die op andermans grond hangt: Als een bijenzwerm afvliegt en in een vreemd bos aan een boom hangt, dan zal de man die deze daar heeft aangetroffen, de eigenaar van de boom aanspreken en zowel door het maken van rook, alsook met een driemaal herhaalde slag, die met een omgekeerde bijl moet worden gegeven, de zwerm naar beneden halen, maar zo dat de boom niet wordt beschadigd en dat deel van de bijen, dat blijft zitten, zal hem toebehoren, van wie de boom is.

AFDELINGS-BERICHTEN

moeten wegens plaatsgebrek wachten tot de volgende maand.

Prettige feestdagen

wensen
wij alle imkers
en al hun
huisgenoten
toe

ALS U EENS EEN UURTJE OVER HEBT, vergeet dan niet uw opgeborgen raten even op wasmot te controleren. Als u dat nog niet deed, schift dan alle raten met darrecellen op het raatoppervlak er uit en alle oude en slecht gebouwde raten. Stuur ze aan ons op en begin het jaar 1963 met onberispelijke raten.

KIJKT U OOK EENS NA wat u volgend jaar nodig hebt. Bestel het nu reeds. Raampjes met kunstraat b.v. moet u in april al voor het grijpen hebben als u ze wilt laten uitbouwen.

Hebt u voor elke kast al een raam voor het voeren met droge suiker klaar?

NEEMT IN DE LANGE WINTERAVONDEN een goed bijenboek ter hand. Wij hebben HET GROTE BIJENBOEK door R. P. Groenveld in voorraad (f 13,90). — Een briefkaartje en overmorgen hebt u het in huis.

Goede
dingen

BIJENHUIS WAGENINGEN

TELEFOON 0 8370 - 2863

GIRO 823276

WIJ KUNNEN

u alles leveren op het gebied der **Bijenteelt** voor de laagst mogelijke prijzen.

Vraagt onze rijk geïllustreerde prijscourant even aan, deze wordt u **op aanvraag gratis** toegezonden.

Heeft u geen honing voor wederverkoop dan kunt u bij ons wel terecht. Vraag dan even onze honingprijzlijst aan.

PRETTIGE FEESTDAGEN wenst u:

BIJENSTAND

H. T. VAN DAM & Zn.
JUBBEGA (Fr.) — TEL. 05165 - 382

Maandschrift voor Bijenteelt

Officieel orgaan van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland.

Versijnt de eerste dinsdag der maand.

Redacteur: R. P. Groenveld.

Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen.
Telefoon: 0 8370—2863.

Giro: 846801.

Commissie van redactie: H. G. Maagendans, A. S. Planting en B. A. van der Sande.

Adviseur: de Rijksbijenteeltconsulent.

Inzending kopij: Voor de 10e der maand.

Inzending advertenties: Voor de 20e der maand.

Tarief speurbijtes: Tot 20 woorden f 1,50; elke 4 woorden meer 30 cent, bij vooruitbetaling te voldoen op bovengenoemde postrekening.

Tarief advertenties: Op aanvraag.

SPEURBIJTJES

W. v. 't Land - Koopt à contant - Tegen de hoogste prijzen: **ruwe was en ruwe honing**, tevens verkrijgbaar alle imkersartikelen. Honingzemerij, Tel. 2607, Barneveld.

TE KOOP: **klaver- en boekweithoning**, alsmede bijenvolken in korven en kasten en alle imkersartikelen. Bijenstand „De Bijenkorf”, Faas Eliaslaan 10, Baarn.

TE KOOP: **Handboek der moderne bijenteelt**, door J. W. Schotman, is nog onbeschadigd, en diverse imkersbenodigdheden. L. J. Hessels, Randenbroekerweg 37, Amersfoort.

TE KOOP: **klaverhoning f 2,20, lindehoning f 2,35, klaverkoolzaad f 2,10 per kg**. Adres van ouds bekend. Bijenpark Brulleman, Breukelen. Tel. 0 3462—303. Giro 377905.

TE KOOP: **simplexkasten**, enkel- en dubbelwandig; **spaar-kasten**, origineel; korven, roosters, raampjes, bijenkappen, uitgeb. ramen, zesraams kastjes, nieuw f 6,—, observatie-kasten, slingers, enz. Alles in prima staat. Van ouds bekend. Bijenpark Brulleman, Breukelen. Tel. 0 3462—303. Giro 377905.

TE KOOP: **prima bijenvolken** in kasten, op zesramen en in korven. Ook bijenvolken te huur voor kas en buitenfruit. Bijenpark Brulleman, Breukelen. Tel. 0 3462—303. Giro 377905. Van ouds bekend.

Als u bij ons HONING KOOPT bent u verzekerd van de allerbeste kwaliteit.

In Eerbeek behaalden wij op 6 oktober met onze honing 3 **EERSTE PRIJZEN**.
Voor **PRIMA HONING** dus

Bijenpark BRULLEMAN, Breukelen
Tel. 03462-303, giro 377905. Van ouds bekend.